

2023/2675

2023 12 7

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2023/2675

2023 m. lapkričio 22 d.

dėl Sąjungos ir jos valstybių narių apsaugos nuo trečiųjų valstybių taikomos ekonominės prievartos

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnio 5 dalį Sąjunga, palaikydama santykius su platesniu pasauliu, išsaugo ir skatina savo vertybes ir savo interesus ir prisideda prie savo piliečių apsaugos, taip pat, be kita ko, prisideda prie tautų tarpusavio solidarumo ir pagarbos ir prie griežto tarptautinės teisės laikymosi ir jos plėtojimo, įskaitant pagarbą Jungtinių Tautų Chartijos (toliau – JT Chartija) principams;
- (2) pagal ES sutarties 21 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą Sąjungos veiksmai tarptautinėje arenoje grindžiami tokiais principais, kaip teisinė valstybė, lygybė ir solidarumas, ir JT Chartijos ir tarptautinės teisės principų laikymusi. Pagal ES sutarties 21 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą Sąjunga taip pat turi skatinti daugiašalius bendrų problemų sprendimus;
- (3) pagal JT Chartijos 1 ir 2 straipsnius vienas iš Jungtinių Tautų tikslų – plėtoti draugiškus tautų santykius remiantis, be kita ko, valstybių lygiateisiškumo principu;
- (4) pagal ES sutarties 21 straipsnio 2 dalį Sąjunga nustato ir įgyvendina bendrą politiką ir veiksmus ir siekia aukšto lygio bendradarbiavimo visose tarptautinių santykių srityse tam, kad, be kita ko, apgintų savo vertybes, pagrindinius interesus, nepriklausomybę ir vientisumą, įtvirtintų ir remtų teisinę valstybę ir tarptautinės teisės principus;
- (5) 1970 m. spalio 24 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtoje Deklaracijoje dėl tarptautinės teisės principų, susijusių su taikiais valstybių santykiais ir jų bendradarbiavimu vadovaujantis Jungtinių Tautų Chartija, nurodoma, kad tarptautiniai santykiai turi būti palaikomi vadovaujantis suverenios lygybės ir nesikišimo principų. Atsižvelgiant į principą dėl pareigos nesikišti į jokios valstybės vidaus jurisdikcijai priklausančius reikalus, toje deklaracijoje taip pat numatoma, kad nė viena valstybė negali naudoti arba skatinti naudoti ekonominių, politinių ar bet kurių kitų priemonių, siekdama daryti spaudimą kitai valstybei, kad jos galimybės naudotis suverenumo teisėmis būtų pajungtos pirmosios valstybės interesams ir ši galėtų užsitikrinti iš to sau kokią nors naudą; tai numatyta ir tarptautinėje paprotinėje teisėje ir todėl yra privaloma palaikant trečiųjų valstybių ir Sąjungos bei jos valstybių narių santykius. Tarptautinės paprotinės teisės taisyklės, susijusios su valstybių atsakomybe už tarptautinės teisės pažeidimus, yra atspindėtos Jungtinių Tautų Tarptautinės teisės komisijos Straipsniuose dėl valstybių atsakomybės už tarptautinės teisės pažeidimus (toliau – ARSIWA), priimtuose 2001 m. Jungtinių Tautų Tarptautinės teisės komisijos 53-iojoje sesijoje, ir į jas atsižvelgta Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje Nr. 56/83. Tos taisyklės yra privalomos palaikant trečiųjų valstybių ir Sąjungos bei jos valstybių narių santykius;

⁽¹⁾ 2023 m. spalio 3 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*) ir 2023 m. spalio 23 d. Tarybos sprendimas.

- (6) šiuolaikinėje glaudžių ryšių saistomo pasaulio ekonomikoje didėja ekonominės prievartos rizika, nes valstybės įgyja tobulesnių priemonių, įskaitant mišraus pobūdžio, taikyti tokią prievartą. Pageidautina, kad Sąjunga prisidėtų kuriant, plėtojant ir geriau išaiškinant tarptautines ekonominės prievartos atvejų prevencijos ir panaikinimo sistemas;
- (7) ypač svarbu, kad Sąjunga, visada veikdama pagal tarptautinės teisės nuostatas, taip pat turėtų tinkamą priemonę, kuria galėtų atgrasyti trečiąsias valstybes nuo ketinimų taikyti ekonominę prievartą ir galėtų atremti tokią prievartą, apsaugodama savo ir savo valstybių narių teises ir interesus. Taip yra ypač tada, kai trečiosios valstybės kišasi į teisėtą Sąjungos ar jos valstybės narės sprendimų suverenumą imdamosi arba grasindamos imtis priemonių, kuriomis daromas poveikis prekybai ar investicijoms, siekdamos sukliudyti atlikti tam tikrą Sąjungos ar jos valstybės narės veiksmą arba pasiekti, kad tam tikras veiksmas būtų nutrauktas, pakeistas ar patvirtintas, įskaitant atitinkamai Sąjungos ar valstybės narės institucijos, įstaigos, organo ar agentūros arba valstybės narės pozicijos pareiškimą. Tokios priemonės, kuriomis daromas poveikis prekybai ar investicijoms, apima ne vien veiksmus, kurie vykdomi atitinkamos trečiosios valstybės teritorijoje ir daro poveikį jos teritorijoje, bet ir veiksmus, kurių trečioji valstybė imasi, be kita ko, per savo kontroliuojamus ar valdomus subjektus, esančius Sąjungoje. Terminas „trečioji valstybė“ turėtų būti suprantamas kaip apimantis ne tik trečiąją valstybę, bet ir atskirą muitų teritoriją ar kitą tarptautinės teisės subjektą, nes tie subjektai taip pat gali taikyti ekonominę prievartą. To termino vartojimas ir šio reglamento taikymas neturi jokio poveikio suverenumui. Be to, šis reglamentas taip pat turėtų būti taikomas vadovaujantis Sąjungos pozicija atitinkamos trečiosios valstybės atžvilgiu;
- (8) šiuo reglamentu siekiama užtikrinti veiksmingą, efektyvų ir greitą Sąjungos atsaką į ekonominę prievartą. Juo visų pirma siekiama atgrasyti nuo ekonominės prievartos taikymo Sąjungai ar valstybei narei ir, kraštutiniu atveju, leisti Sąjungai imtis atsakomųjų Sąjungos priemonių ekonominei prievartai atremti. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis kitoms galiojančioms Sąjungos priemonėms ir Sąjungos sudarytiems tarptautiniams susitarimams bei veiksams, kurių pagal juos imamasi ir kurie atitinka tarptautinę teisę, bendros prekybos politikos srityje, taip pat kitoms Sąjungos politikos priemonėms;
- (9) trečiosios valstybės gali nukreipti ekonominę prievartą į Sąjungos arba valstybės narės užsienio politikos veiksmus, o ekonominės prievartos taikymo nustatymas ir atsakas į ją gali turėti didelį poveikį santykiams su trečiosiomis valstybėmis. Būtina užtikrinti nuoseklų atsaką atskirose, bet susijusiose politikos srityse. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis galimiems Sąjungos veiksams pagal konkrečias ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatas, į kurias turėtų būti deramai atsižvelgta svarstant bet kokią atsaką į trečiosios valstybės taikomą ekonominę prievartą;
- (10) trečiosios valstybės prieš valstybę narę taikoma ekonominė prievarta daro poveikį Sąjungos vidaus rinkai ir visai Sąjungai. Valstybės narės, veikdamos vienos, negali atremti trečiųjų valstybių taikomos ekonominės prievartos pasitelkdamos priemones, patenkančias į bendros prekybos politikos sritį. Atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 207 straipsniu Sąjungai suteiktą išimtinę kompetenciją, tik Sąjungai leidžiama imtis veiksmų. Be to, galima situacija, kad valstybės narės, kaip savarankiški tarptautinės teisės subjektai, nėra įgaliotos atremti ekonominės prievartos, trečiųjų valstybių taikomos visai Sąjungai. Todėl būtina, kad priemonės šiems tikslams veiksmingai pasiekti būtų sukurtos Sąjungos lygmeniu. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis Sąjungos ir jos valstybių narių kompetencijos pasidalijimui;
- (11) laikantis proporcingumo principo, siekiant sukurti veiksmingą ir visapusišką prieš ekonominę prievartą nukreiptų Sąjungos veiksmų sistemą, yra reikalinga ir tikslinga nustatyti taisykles dėl trečiųjų valstybių ekonominės prievartos tyrimo, nustatymo ir atsakomųjų veiksmų. Prieš imantis Sąjungos atsakomųjų priemonių, turėtų būti išnagrinėti faktai, nustatytas ekonominės prievartos buvimas ir, kai įmanoma ir jei trečioji valstybė taip pat bendradarbiauja gera valia, dedamos pastangos rasti sprendimą bendradarbiaujant su atitinkama trečiąja valstybe. Bet kokios priemonės, kurių imasi Sąjunga, turėtų būti proporcingos Sąjungai daromai žalai ir jos neviršyti. Pagal kriterijus, taikomus nustatant Sąjungos atsakomąsias priemones, turėtų būti atsižvelgiama visų pirma į atsakomųjų priemonių veiksmingumą skatinant nutraukti ekonominę prievartą ir, kai prašoma, atitaisyti Sąjungai padarytą žalą, taip pat į poreikį išvengti neigiamo netiesioginio poveikio, neproporcingo administracinio sudėtingumo bei naštos ir išlaidų visų pirma Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams arba kuo labiau juos sumažinti, taip pat į Sąjungos interesus. Todėl šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina užsibrėžtiems tikslams pasiekti, pagal ES sutarties 5 straipsnio 4 dalį;

- (12) bet kokie veiksmai, kurių Sąjunga imasi pagal šį reglamentą, turėtų atitikti tarptautinę teisę, įskaitant tarptautinę paprotinę teisę. Atsižvelgiant į Sąjungos ir valstybių narių sudarytus tarptautinius susitarimus, Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutartis yra taisyklėmis grindžiamos daugiašalės prekybos sistemos kertinis akmuo. Todėl svarbu, kad Sąjunga toliau remtų tą sistemą, kurios pagrindas būtų PPO, ir prireikus naudotųsi jos ginčų sprendimo sistema;
- (13) pagal tarptautinę paprotinę teisę, kaip nurodoma ARSIWA 22 ir 49–53 straipsniuose, leidžiama, laikantis tam tikrų sąlygų, pvz., proporcingumo principo ir išankstinio pranešimo sąlygos, nustatyti atsakomąsias priemones valstybės, atsakingos už tarptautinės teisės pažeidimą, atžvilgiu, kurios kitu atveju būtų nesuderinamos su nukentėjusios valstybės tarptautiniais įsipareigojimais ir kuriomis siekiama nutraukti pažeidimą arba siekiama jo atitaisymo. Atitinkamai Sąjungos atsakomosios priemonės prireikus galėtų apimti ne tik Sąjungos tarptautinius įsipareigojimus atitinkančias priemones, bet ir tarptautinių įsipareigojimų atitinkamai trečiajai valstybei nevykdymą, jei trečiosios valstybės ekonominė prievarta yra tarptautinės teisės pažeidimas. Pagal tarptautinę teisę, laikantis proporcingumo principo, atsakomosios priemonės turi būti proporcingos patirtai žalai, atsižvelgiant į tarptautinės teisės pažeidimų sunkumą ir atitinkamas teises. Tuo atžvilgiu žala Sąjungai ar valstybei narei pagal tarptautinę teisę suprantama kaip apimanti ir Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams padarytą žalą;
- (14) kai ekonominė prievarta yra tarptautinės teisės pažeidimas, Sąjunga prireikus turėtų paprašyti ne tik nutraukti ekonominę prievartą, bet ir atitinkamos trečiosios valstybės atitaisyti Sąjungai padarytą žalą, vadovaujantis ARSIWA 31 ir 34–39 straipsniais. Jei Sąjunga gauna kompensaciją už Sąjungos veiklos vykdytojų patirtą žalą, Sąjunga, jei reikia ir kiek įmanoma, gali nuspręsti tą kompensaciją perduoti Sąjungos veiklos vykdytojams, patyrusiems nuostolių dėl ekonominės prievartos;
- (15) tarptautinėje teisėje yra uždrausti prievartos veiksmai, todėl jie yra neteisėti veiksmai, kai valstybė imasi tokių priemonių kaip prekybos ar investavimo ribojimai, siekdama priversti kitą valstybę imtis arba nesiimti tam tikrų veiksmų, kurie neįeina į pastarosios valstybės tarptautinius įsipareigojimus ir kurie priklauso jos suverenumui, ir kai tokia prievarta pasiekia tam tikrą kokybinio ar kiekybinio pobūdžio ribą, priklausomai ir nuo siekiamų tikslų, ir nuo naudojamų priemonių. Komisija ir Taryba turėtų atsižvelgti į kokybinius ir kiekybinius kriterijus, padedančius nustatyti, ar trečioji valstybė kišasi į teisėtą Sąjungos ar jos valstybės narės sprendimų suverenumą ir ar jos veiksmai yra ekonominė prievarta, dėl kurios reikalingas Sąjungos atsakas. Tarp tų kriterijų turėtų būti elementų, apibūdinančių tiek kokybinius, tiek kiekybinius požiūriu visų pirma priemonių, kurias taiko trečioji valstybė, formą, poveikį ir tikslą. Taikant tuos kriterijus būtų užtikrinta, kad šis reglamentas būtų taikomas tik pakankamai didelį poveikį darančiai ekonominei prievartai arba, jei ekonominę prievartą sudaro grasinimas, tik pagrįstam grasinimui. Be to, Komisija ir Taryba turėtų atidžiai išnagrinėti, ar trečioji valstybė siekia teisėto tikslo, nes jos tikslas – paremti tarptautiniu mastu pripažintą susirūpinimą keliantį klausimą, pavyzdžiui, be kita ko, tarptautinės taikos ir saugumo palaikymą, žmogaus teisių apsaugą, aplinkos apsaugą ar kovą su klimato kaita;
- (16) trečiųjų valstybių veiksmai pagal tarptautinę paprotinę teisę suprantami kaip apimantys visų formų veiksmus ar neveikimą, įskaitant grasinimus, kurie pagal tarptautinę paprotinę teisę yra priskirtini valstybei. ARSIWA 2 straipsnio a punkte ir 4–11 straipsniuose patvirtinama, kad tarptautinėje paprotinėje teisėje valstybės veiksmais visų pirma laikomi veiksmai, atliekami bet kokio valstybės organo ar asmens arba subjekto, kuris nėra valstybės organas, tačiau yra tos valstybės įstatymų įgaliojimas atlikti tam tikras valstybės valdžios funkcijas; organo, kurį valstybei suteikia kita valstybė, veiksmai; asmens ar asmenų grupės, veikiančių pagal atitinkamus veiksmus vykdančios valstybės nurodymus arba esančių jai pavaldžiais ar jos kontroliuojamais, veiksmai; asmens ar asmenų grupės, atliekančių tam tikras valstybės valdžios funkcijas nesant oficialių valdžios organų arba jiems tinkamai nefunkcionuojant, ir tokiomis aplinkybėmis, kai jie yra kviečiami atlikti tas valdžios funkcijas, veiksmai; ir veiksmai, kuriuos valstybė pripažįsta ir laiko juos savais;
- (17) Komisija turėtų ištirti, ar trečiosios valstybės priemonės yra ekonominė prievarta. Komisija turėtų atlikti tokį tyrimą remdamasi iš bet kokio patikimo šaltinio, įskaitant fizinius ir juridinius asmenis, Europos Parlamentą, valstybes nares ar profesines sąjungas, gauta informacija. Siekiant nustatyti, ar trečioji valstybė taiko arba grasina taikyti priemones, kurios daro poveikį prekybai ar investicijoms ir yra ekonominė prievarta, Komisijos ir Tarybos vertinimas turi būti grindžiamas faktais;

- (18) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas ir atsižvelgiant į unikalų ekonominės prievartos, darančios poveikį prekybai ir investicijoms, pobūdį, Tarybai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai siekiant nustatyti ekonominę prievartą ir tai, ar tinkama prašyti atitaisyti Sąjungai padarytą žalą. Tarybai suteikiami tik tie įgyvendinimo įgaliojimai, kurie yra susiję su aplinkybėmis, susidariusiomis dėl ekonominės prievartos, ir tas suteikimas nelaikomas precedentu;
- (19) Komisijai atlikus tyrimą ir padarius išvadą, kad trečiosios valstybės priemonė yra ekonominė prievarta, Komisija turėtų pateikti Tarybai pasiūlymą priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma, kad trečiosios valstybės priemonė atitinka ekonominės prievartos egzistavimo sąlygas. Į tą pasiūlymą Komisija turėtų įtraukti orientacinį laikotarpį, per kurį Komisija vertintų, ar įvykdytos Sąjungos atsakomųjų priemonių priėmimo sąlygos. Kai Komisija mano esant tinkama, ji taip pat turėtų pateikti Tarybai pasiūlymą priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma, kad Sąjunga prašo trečiosios valstybės atitaisyti Sąjungai padarytą žalą. Be to, ekonominė prievarta gali daryti poveikį Sąjungai arba bet kuriai valstybei narei ir dėl to gali atsirasti poreikis imtis skubių veiksmų pagal šį reglamentą ir laikantis Sąjungos valstybių narių solidarumo ir lojalaus bendradarbiavimo principų. Todėl Taryba turėtų imtis veiksmų nedelsdama ir dėti visas pastangas, kurių reikia, kad sprendimas būtų priimtas per 8 savaites nuo Komisijos pasiūlymo pateikimo dienos. Taryba, naudodamasi savo įgyvendinimo įgaliojimais, turėtų veikti laikydamasi ekonominės prievartos buvimo sąlygų ir kriterijų, skirtų nustatyti, ar tinkama prašyti trečiosios valstybės atitaisyti Sąjungai padarytą žalą;
- (20) Sąjunga, siekdama nutraukti ekonominę prievartą ir, jei prašoma, atitaisyti Sąjungai padarytą žalą, turėtų siekti kuo greičiau teisingai išspręsti šį klausimą. Todėl Komisija turėtų suteikti tinkamą galimybę konsultuotis su atitinkama trečiąja valstybe ir, jei ta trečioji valstybė yra pasirengusi pradėti konsultacijas gera valia, nedelsiant su ja bendradarbiauti. Tokių konsultacijų metu Komisija turėtų stengtis pasinaudoti tokiomis priemonėmis, kaip tiesioginės derybos, klausimo pateikimas tarptautiniam sprendimui priimti arba trečiosios šalies teikiamas tarpininkavimas, taikymas ar *bona officia* paslaugos, nedarant poveikio Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimui. Kai trečioji valstybė sustabdo ekonominę prievartą ir sutinka pateikti klausimą, kad dėl jo būtų priimtas tarptautinis sprendimas, prireikus su ja turėtų būti sudarytas tarptautinis susitarimas. Tokį tarptautinį susitarimą galėtų sudaryti arba Sąjunga, laikydamasi SESV 218 straipsnio, arba atitinkama valstybė narė;
- (21) Sąjunga turėtų teikti paramą ir bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis, paveiktomis tos pačios ar panašios ekonominės prievartos, arba su kitomis suinteresuotosiomis trečiosiomis valstybėmis. Sąjunga turėtų prisidėti prie tarptautinio veiksmų koordinavimo visuose dvišaliuose, keliašaliuose arba daugiašaliuose forumuose, kurie yra tinkami siekiant užkirsti kelią ekonominei prievartai arba ją panaikinti. Komisija turėtų pareikšti Sąjungos poziciją, pasikonsultavusi su Taryba atitinkamai vadovaujantis Sutartimis ir prireikus dalyvaujant valstybėms narėms;
- (22) pageidautina, kad Sąjunga proaktyviai naudotų visas turimas bendradarbiavimo su atitinkama trečiąja valstybe priemones, kaip antai derybas, sprendimų priėmimą arba tarpininkavimą, ir kad ji taikytų atsakomąsias priemones tik tuo atveju, kai jomis nepasiekama greito ir veiksmingo ekonominės prievartos nutraukimo ir, jei reikia ir kai to atitinkamos trečiosios valstybės prašo Sąjunga, Sąjungai padarytos žalos atitaisymo ir kai būtina imtis veiksmų siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus ir teises pagal tarptautinę teisę ir tai atitinka Sąjungos interesą imtis tokių veiksmų. Tikslinga šiuo reglamentu nustatyti taikytinas taisykles ir procedūras dėl Sąjungos atsakomųjų priemonių nustatymo ir taikymo ir leisti imtis skubių veiksmų tada, kai tai reikalinga tų Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumui užtikrinti;
- (23) Sąjungos atsakomosios priemonės, priimanamos pagal šį reglamentą, turėtų būti pasirinktos ir parengtos pagal objektyvius kriterijus, įskaitant: tų priemonių veiksmingumą siekiant, kad būtų nutraukta ekonominė prievarta ir, jei reikia, būtų atitaisyta ja Sąjungai padaryta žala; galimybę palengvinti padėtį Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams, kuriems poveikį daro trečiosios valstybės taikoma ekonominė prievarta; siekį išvengti neigiamo ekonominio ir kitokio poveikio Sąjungai; ir neproporcingai didelės administracinės naštos bei išlaidų taikant Sąjungos atsakomąsias priemones vengimą. Turėtų būti apsaugota Sąjungos investicijų aplinka ir žinių ekonomika. Itin svarbu, kad renkant ir rengiant Sąjungos atsakomąsias priemones būtų atsižvelgiama į Sąjungos interesą, kuris

apima, be kita ko, tiek pradinės, tiek galutinės grandies Sąjungos pramonės šakų ir Sąjungos galutinių vartotojų interesus. Kai Komisija svarsto Sąjungos atsakomąsias priemones, ji pirmenybę turėtų teikti priemonėms, kurios ekonominės veiklos vykdytojų ir atitinkamų nacionalinių taisyklių administravimo požiūriu neturėtų neproporcingai didelio poveikio priemonių teisiniam tikrumui ir nuspėjamumui. Kai Komisija svarsto Sąjungos atsakomąsias priemones, darančias poveikį leidimams, registracijai, licencijoms ar kitoms teisėms komercinės veiklos tikslais, ji turėtų teikti pirmenybę priemonėms, kurios turi įtakos visoje Sąjungoje taikomoms procedūroms ir kurios grindžiamos antrinės teisės aktais arba, jei tokios priemonės nėra tinkamos, priemonėms tose srityse, kuriose galioja išsami Sąjungos teisė. Sąjungos atsakomosios priemonės neturėtų trukdyti priimti moksliniais įrodymais pagrįstų administracinių sprendimų. Sąjungos atsakomosios priemonės turėtų būti pasirenkamos iš labai įvairių galimų variantų, kad būtų galima priimti tinkamiausias priemones bet kuriuo konkrečiu atveju;

- (24) Sąjunga turėtų turėti galimybę priimti Sąjungos bendrai taikomas atsakomąsias priemones, parengtas taip, kad jos darytų poveikį konkrečioms atitinkamos trečiosios valstybės sektoriams, regionams ar veiklos vykdytojams. Sąjunga taip pat turėtų turėti galimybę priimti Sąjungos atsakomąsias priemones, kurios būtų taikomos tam tikriems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie yra susiję su trečiosios valstybės vyriausybe ir kurie vykdo arba gali vykdyti veiklą, nurodytą SESV 207 straipsnyje. Tokios tikslinės Sąjungos atsakomosios priemonės gali paskatinti greitai nutraukti ekonominę prievartą, sykiu veiksmingai išvengiant neigiamo tokios prievartos poveikio valstybių ūkio ekonomikai, Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams ir Sąjungos galutiniams vartotojams arba jį kuo labiau sumažinant;
- (25) Sąjungai siekiant paskatinti trečiąsias valstybes nutraukti ekonominę prievartą, Komisija taip pat gali imtis priemonių pagal kitas teises priemones nei šis reglamentas, kuriomis Komisijai suteikiami konkretūs įgaliojimai, pavyzdžiui, dėl Sąjungos finansavimo skyrimo arba galimybių apriboti dalyvavimą Sąjungos bendrosiose mokslinių tyrimų ir inovacijų programose, laikantis jose nustatytų procedūrų. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis tokiomis kitomis teisinėmis priemonėmis nustatytoms taisyklėms ir procedūroms. Komisija turėtų užtikrinti, kad I priede nurodytų priemonių priėmimas būtų derinamas su priemonėmis, kurias ji priima pagal kitus nei šis reglamentas Sąjungos teisės aktus. Visų pirma Sąjungos bendras atsakas turėtų būti proporcingas Sąjungai padarytos žalos lygiui ir jos neviršyti. Nedarant poveikio bet kurioms pareigoms pranešti Europos Parlamentui ar Tarybai, numatytoms pagal tokias kitas teises priemones, Komisija turėtų nuolat informuoti Europos Parlamentą ir Tarybą apie pagal tokias priemones atliekamus veiksmus, suderintus su Sąjungos atsakomosiomis priemonėmis;
- (26) tikslinga nustatyti taisykles dėl prekių ar paslaugų kilmės ir paslaugų teikėjų, investicijų ir intelektinės nuosavybės teisių subjektų nacionalinio subjektiškumo, taikytinas nustatant Sąjungos atsakomąsias priemones. Kilmės ir nacionalinio subjektiškumo taisyklės turėtų būti nustatomos atsižvelgiant į galiojančias taisykles dėl nelengvatinės prekybos ir investicijų, kurios taikomos pagal Sąjungos teisę ir Sąjungos sudarytus tarptautinius susitarimus;
- (27) siekiant nutraukti ekonominę prievartą taikymą konkrečiu atveju ir prireikus atitaisyti padarytą žalą, Sąjungos atsakomosios priemonės, apimančios tiesioginių užsienio investicijų ar prekybos paslaugomis ribojimus, turėtų būti taikomos vieno ar daugiau Sąjungoje įsisteigusių juridinių asmenų, kurie nuosavybės teise priklauso atitinkamos trečiosios valstybės asmenims arba kurie yra jų kontroliuojami, Sąjungoje teikiamoms paslaugoms ar daromoms tiesioginėms investicijoms, tik kai tai reikalinga siekiant užtikrinti Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą ir visų pirma neleisti išvengti tų priemonių poveikio ar apėjimo. Sprendimas nustatyti bet kokius tokio pobūdžio apribojimus turėtų būti tinkamai pagrįstas įgyvendinimo aktuose, kurie bus priimti pagal šį reglamentą, atsižvelgiant į šiame reglamente nustatytus kriterijus;
- (28) po Sąjungos atsakomųjų priemonių priėmimo Komisija turėtų nuolat vertinti su trečiųjų valstybių taikoma ekonomine prievarta susijusią padėtį, Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą ir jų poveikį Sąjungos interesui, siekdama atitinkamai keisti Sąjungos atsakomąsias priemones, sustabdyti jų taikymą arba jas panaikinti. Todėl būtina nustatyti Sąjungos atsakomųjų priemonių keitimo, taikymo sustabdymo ir panaikinimo taisykles ir procedūras ir numatyti aplinkybes, kuriomis tinkama taikyti Sąjungos atsakomųjų priemonių keitimą, taikymo sustabdymą ar panaikinimą;

- (29) būtina suteikti galimybių suinteresuotosioms šalims, įskaitant įmones, dalyvauti Sąjungos atsakomųjų priemonių priėmimo ir keitimo tikslais ir, kai tinka, dėl jų taikymo sustabdymo ir panaikinimo, atsižvelgiant į galimą poveikį tokioms suinteresuotosioms šalims;
- (30) Komisija, atsižvelgdama į trečiųjų valstybių ekonominę prievartą ir, visų pirma, į jos dažnumą bei jos poveikio sunkumą, taip pat siekdama užtikrinti nuoseklumą su visais atitinkamais Sąjungos teisės aktais, turėtų paskirti vieną bendrą informacinį punktą šio reglamento veikimui užtikrinti ir atitinkamai turėtų imtis veiksmų siekiant garantuoti, kad Sąjunga galėtų geriau numatyti ekonominę prievartą ir veiksmingai į ją reaguoti;
- (31) svarbu užtikrinti, kad Europos Parlamentas ir Taryba būtų reguliariai ir laiku informuojami apie atitinkamus pokyčius taikant šį reglamentą ir prireikus turėtų galimybę pasikeisti nuomonėmis su Komisija;
- (32) kad būtų galima patikslinti kilmės ar nacionalinio subjektiškumo taisyklės siekiant atsižvelgti į atitinkamą tarptautinių priemonių raidą ir taikant pagal šį reglamentą arba pagal kitus Sąjungos aktus numatytas priemones įgytą patirtį, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiamas II priedas. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ⁽²⁾ nustatytais principais. Visų pirma, siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus turėtų gauti tuo pat metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams turėtų būti nuosekliai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, atliekančių su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (33) siekiant užtikrinti vienodas Sąjungos atsakomųjų priemonių pagal šį reglamentą įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽³⁾;
- (34) priimant Sąjungos atsakomąsias priemones ir atliekant jų keitimą, taikymo sustabdymą arba panaikinimą turėtų būti taikoma nagrinėjimo procedūra, nes tomis priemonėmis nustatomas Sąjungos atsakas į ekonominę prievartą, patenkančią į šio reglamento taikymo sritį. Atsižvelgdama į specifinį šio reglamento pobūdį ir ypatingą jautrumą, susijusį su Sąjungos atsakomosiomis priemonėmis, Komisija neturėtų priimti įgyvendinimo akto projekto dėl jokių Sąjungos atsakomųjų priemonių, jei komitetas nepateikia nuomonės dėl to akto. Naudodamasi savo įgyvendinimo įgaliojimais, Komisija ypatingą dėmesį turėtų skirti sprendimams, kuriems pritaria kuo daugiau valstybių narių, ir visais procedūros etapais, be kita ko, apeliaciniame komitete, siekti rasti suderintus sprendimus ir stengtis neprieštarauti bet kokiai vyraujančiai valstybių narių pozicijai, visų pirma dėl įgyvendinimo akto projekto tinkamumo;
- (35) Komisija turėtų priimti nedelsiant taikomus ribotos galiojimo trukmės įgyvendinimo aktus, kai tinkamai pagrįstais su Sąjungos atsakomųjų priemonių keitimu, arba taikymo sustabdymu susijusiais atvejais dėl privalomų skubos priežasčių reikia imtis pagreintintų veiksmų, kad būtų išvengta nepataisomos žalos Sąjungai ar valstybei narei arba būtų užtikrintas suderinamumas su tarptautine teise. Tokie pagreintinti veiksmai galėtų užkirsti kelią tam, kad ekonomine prievarta būtų padaryta arba padidinta ekonominė žala, visų pirma siekiant apsaugoti skubius ir gyvybinius Sąjungos arba valstybės narės interesus;
- (36) imantis bet kokių veiksmų pagal šį reglamentą, įskaitant Sąjungos atsakomųjų priemonių, kurios taikomos tam tikriems fiziniams ar juridiniams asmenims, priėmimą, turi būti vadovaujamosi Europos Sąjungos pagrindinių teisų chartija. Be to, bet koks asmens duomenų tvarkymas pagal šį reglamentą turi atitikti taikomas asmens duomenų

⁽²⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽³⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

apsaugos taisyklės. Asmens duomenų, kuriuos gauna valstybės narės pareigūnai pagal šį reglamentą, tvarkymas turi būti atliekamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 ⁽⁴⁾. Sąjungos institucijoms tvarkant asmens duomenis turi būti laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 ⁽⁵⁾;

- (37) Komisija turėtų įvertinti pagal šį reglamentą patvirtintų Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą ir veikimą ir, kai tikslinga, padaryti išvadas būsimų Sąjungos atsakomųjų priemonių tikslais. Komisija taip pat turėtų peržiūrėti šį reglamentą, kai igis pakankamai su jo taikymu ir įgyvendinimu susijusios patirties, taip pat jo santykį su kitomis Sąjungos politikos priemonėmis ir galiojančiomis teisinėmis priemonėmis, įskaitant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2271/96 ⁽⁶⁾. Šio reglamento peržiūra turėtų apimti jo taikymo sritį, veikimą, efektyvumą ir veiksmingumą. Komisija turėtų pateikti savo vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas trečiosios valstybės ekonominės prievartos atvejais. Juo nustatomos taisyklės ir procedūros siekiant užtikrinti veiksmingą Sąjungos ir jos valstybių narių interesų apsaugą nuo trečiosios valstybės taikomos ekonominės prievartos.
 2. Šiuo reglamentu nustatoma Sąjungos atsako į ekonominę prievartą sistema, kuria siekiama atgrasyti nuo ekonominės prievartos arba nutraukti ekonominę prievartą, sykiu sudarant sąlygas Sąjungai kraštutiniu atveju atremti ekonominę prievartą pasitelkiant Sąjungos atsakomąsias priemones.
- Šiuo reglamentu taip pat nustatoma sistema, pagal kurią Sąjunga prireikus siekia atitaisyti Sąjungai padarytą žalą.
3. Bet koks veiksmas, kurio imamasi pagal šį reglamentą, turi atitikti tarptautinę teisę ir būti vykdomas atsižvelgiant į Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus.
 4. Šis reglamentas taikomas nedarant poveikio galiojančioms Sąjungos priemonėms ir Sąjungos sudarytiems tarptautiniams susitarimams, taip pat veiksams, kurių pagal juos imamasi ir kurie atitinka tarptautinę teisę, bendros prekybos politikos srityje ir kitoms Sąjungos politikos priemonėms.
 5. Šis reglamentas nedaro poveikio Sąjungos ir jos valstybių narių kompetencijos pasidalijimui.

2 straipsnis

Ekonominė prievarta

1. Šio reglamento tikslais ekonominė prievarta yra tuomet, kai trečioji valstybė taiko arba grasina taikyti trečiosios valstybės priemonę, darančią poveikį prekybai ar investicijoms, siekdama sukliudyti atlikti tam tikrą Sąjungos ar jos valstybės narės veiksmą ar pasiekti, kad tam tikras veiksmas būtų nutrauktas, pakeistas arba patvirtintas, taip darydama poveikį teisėtam Sąjungos ar valstybės narės sprendimų suverenumui.

⁽⁴⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽⁵⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

⁽⁶⁾ 1996 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2271/96, saugantis nuo trečiosios šalies priimtų teisės aktų eksteritorialaus taikymo poveikio ir tuo grindžiamų ar iš to kylančių veiksmų (OL L 309, 1996 11 29, p. 1).

2. Nustatydamos, ar tenkinamos 1 dalies sąlygos, Komisija ir Taryba atsižvelgia į šiuos dalykus:
 - a) trečiosios valstybės priemonės intensyvumą, jos padarinių sunkumą, taikymo dažnį, trukmę, aprėptį ir mastą, įskaitant jos poveikį prekybos ar investicijų santykiams su Sąjunga, ir dėl jos Sąjungos arba valstybės narės patiriamą spaudimą;
 - b) ar trečioji valstybė nuosekliomis intervencijomis siekia, kad Sąjungai, valstybei narei arba trečiajai valstybei būtų sukliudyta imtis konkrečių veiksmų ar siekia, kad Sąjunga, valstybė narė ar kita trečioji valstybė atliktų konkrečius veiksmus;
 - c) kiek ta trečiosios valstybės priemone pažeidžiama Sąjungos ar valstybės narės suverenumo sritis;
 - d) ar trečioji valstybė veikia remdamasi teisėtais tarptautiniu mastu pripažintais motyvais;
 - e) ar trečioji valstybė, prieš nustatydama arba taikydama savo priemonę, rimtai ir sąžiningai bandė (ir kaip bandė) išspręsti atitinkamą klausimą tarptautiniu koordinavimu ar sprendimų priėmimu dvišalių santykių pagrindu arba tarptautiniame forumė.

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) trečiosios valstybės priemonė – tai bet kuris pagal tarptautinę teisę trečiajai valstybei priskirtinas veiksmas arba neveikimas;
- 2) tam tikras veiksmas – bet kuris Sąjungos, valstybės narės arba trečiosios valstybės institucijos, įstaigos, organo ar agentūros teisinis ar kitas veiksmas, įskaitant pozicijos pareiškimą;
- 3) žala Sąjungai – dėl ekonominės prievartos daromas neigiamas poveikis, įskaitant ekonominę žalą Sąjungai arba valstybei narei, be kita ko, Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams;
- 4) trečioji valstybė – bet kuri valstybė, atskira muitų teritorija ar kitas tarptautinės teisės subjektas, išskyrus Sąjungą ar valstybę narę.

4 straipsnis

Trečiųjų valstybių priemonių tyrimas

1. Komisija gali, savo iniciatyva arba gavusi tinkamai pagrįstą prašymą, ištirti bet kokią trečiosios valstybės priemonę siekdama nustatyti, ar ji atitinka 2 straipsnio 1 dalies sąlygas.

2. Kai Komisija tiria trečiosios valstybės priemonę, ji imasi veiksmų nedelsdama. Tyrimas paprastai trunka ne ilgiau kaip 4 mėnesius.

Komisija atlieka tyrimą remdamasi pagrįsta informacija, surinkta savo iniciatyva arba gauta iš bet kokio patikimo šaltinio, be kita ko, valstybės narės, Europos Parlamento, ekonominės veiklos vykdytojų ar profesinių sąjungų.

Komisija užtikrina konfidencialios informacijos apsaugą pagal 15 straipsnį, įskaitant, kai tai būtina, informaciją teikiančio asmens tapatybės apsaugą.

Komisija užtikrina, kad būtų viešai prieinama saugi priemonė, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas teikti informaciją Komisijai.

3. Komisija laiku informuoja valstybes nares apie tyrimų pradžią ir atitinkamus pokyčius, susijusius su vykdomais tyrimais.

4. Komisija prireikus siekia gauti informacijos apie trečiosios valstybės priemonių poveikį.

Komisija gali paprašyti valstybių narių pateikti tokią informaciją, o valstybės narės, gavusios tą prašymą, imasi skubių veiksmų.

Komisija gali, paskelbdama pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir prireikus kitomis tinkamomis viešos komunikacijos priemonėmis, pakviesti suinteresuotąsias šalis pateikti informaciją. Komisija nustato datą, iki kurios ta informacija turi būti pateikta, atsižvelgdama į 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą laikotarpį.

Jei Komisija paskelbia tokį pranešimą, ji praneša atitinkamai trečiajai valstybei, kad tyrimas pradėtas.

5 straipsnis

Išvados dėl trečiosios valstybės priemonės nustatymas

1. Jei atlikusi tyrimą pagal 4 straipsnį Komisija padaro išvadą, kad trečiosios valstybės priemonė atitinka 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, ji pateikia Tarybai pasiūlymą dėl įgyvendinimo akto, kuriuo nustatoma, kad trečiosios valstybės priemonė atitinka 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

Tame pasiūlyme Komisija paaiškina, kaip tos sąlygos tenkinamos.

Pasiūlyme nustatomas orientacinis laikotarpis, per kurį Komisija turi įvertinti, ar tenkinamos 8 straipsnio 1 dalies sąlygos. Tas laikotarpis negali viršyti 6 mėnesių, išskyrus atvejus, kai, atsižvelgiant į konkrečias atvejo aplinkybes, būtinas ilgesnis laikotarpis, kuris yra tinkamai pagrįstas.

2. 1 dalyje nurodytame pasiūlyme arba vėlesniame pasiūlyme dėl Tarybos įgyvendinimo akto Komisija prireikus pasiūlo, kad Taryba nustatytų, kad trečiosios valstybės būtų prašoma atitaisyti Sąjungai padarytą žalą.

Vertinimas, ar tinkama prašyti, kad trečioji valstybė atitaisytų Sąjungai padarytą žalą, grindžiamas visomis to atvejo aplinkybėmis. Tas vertinimas grindžiamas visų pirma padarytos žalos pobūdžiu ir dydžiu bei bendrąja pareiga pagal tarptautinę paprotinę teisę visiškai atitaisyti žalą, padarytą dėl tarptautinės teisės pažeidimo.

3. Prieš pateikdama šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pasiūlymą, jei tai naudinga toje dalyje nurodyto nustatymo tikslais, Komisija, nedarant poveikio bet kokiam bendradarbiavimui su atitinkama trečiaja valstybe pagal 6 straipsnį, paprašo trečiosios valstybės per nustatytą laikotarpį pateikti savo pastabų. Toks laikotarpis turi būti pagrįstas ir dėl jo nepagrįstai neveluojama pateikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pasiūlymą.

4. Prieš pateikdama šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pasiūlymą, Komisija informuoja Europos Parlamentą apie tyrimo, atlikto pagal 4 straipsnį, išvadas.

5. Taryba kvalifikuota balsų dauguma priima 1 ir 2 dalyse nurodytus įgyvendinimo aktus.

Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali iš dalies keisti 1 ir 2 dalyse nurodytus pasiūlymus.

6. Šio straipsnio tikslais Taryba imasi veiksmų nedelsdama.

Taryba imasi veiksmų per 8 savaites nuo 1 ir 2 dalyse nurodytų pasiūlymų pateikimo dienos.

Nukrypstant nuo antros pastraipos, Taryba gali imtis veiksmų pasibaigus tam aštuonių savaičių laikotarpiui, jei ji informuoja Komisiją apie vėlavimą ir to vėlavimo priežastis.

Bendras laikotarpis, per kurį Taryba imasi veiksmų, paprastai neviršija iš viso 10 savaičių nuo 1 ir 2 dalyse nurodytų pasiūlymų pateikimo dienos.

Naudodamasi savo įgyvendinimo įgaliojimais, Taryba taiko 2 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatomos ekonominės prievartos buvimo sąlygos, ir šio straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatytus kriterijus, ir paaiškina, kaip tos sąlygos yra tenkinamos ir kriterijai taikomi.

7. Pagal šį straipsnį priimti įgyvendinimo aktai skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
8. Europos Parlamentas informuojamas apie visus pagal šį straipsnį Komisijos arba Tarybos pasiūlytus ar priimtus įgyvendinimo aktus.
9. Kai Taryba priima 1 dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą, Komisija atitinkamai informuoja tą trečiąją valstybę ir prašo, kad ta trečioji valstybė nedelsiant nutrauktų ekonominę prievartą.
10. Kai Taryba priima 2 dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą, Komisija prašo trečiosios valstybės per pagrįstą laikotarpį atitaisyti Sąjungai padarytą žalą.

6 straipsnis

Dialogo užmezgimas su trečiąja valstybe

1. Priėmus įgyvendinimo aktą pagal 5 straipsnį, Komisija suteikia tinkamą galimybę konsultuotis su trečiąja valstybe siekiant nutraukti ekonominę prievartą ir, kai to prašoma pagal 5 straipsnio 10 dalį, atitaisyti Sąjungai padarytą žalą.

Jei trečioji valstybė gera valia pradeda konsultacijas su Sąjunga, Komisija tokiose konsultacijose dalyvauja nedelsdama.

Tokių konsultacijų metu Komisija su trečiąja valstybe gali išnagrinėti galimybes, įskaitant:

- a) tiesiogines derybas;
 - b) atitinkamo klausimo pateikimą tarptautiniam sprendimui priimti;
 - c) trečiosios šalies teikiamą tarpininkavimą, taikinimą arba *bona officia* paslaugas siekiant padėti Sąjungai ir trečiajai valstybei dėti pastangas pagal šį straipsnį.
2. Nedarant poveikio 1 daliai, Komisija siekia, kad ekonominė prievarta būtų nutraukta ir kelia šį klausimą bet kuriame tinkamame tarptautiniame forume, prieš tai pasikonsultavusi su Taryba, kai taikytina pagal Sutartis.
 3. Priėmus Sąjungos atsakomąsias priemones pagal 8 straipsnį, Komisija toliau yra pasirengusi pradėti konsultacijas su trečiąja valstybe, taip pat galimai sustabdyti bet kokių Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymą pagal 12 straipsnio 2 dalį.

7 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

Komisija, kai taikytina, pasikonsultavusi su Taryba pagal Sutartis, pradeda konsultacijas arba bendradarbiauja su bet kuria kita trečiąja valstybe, paveikta tos pačios ar panašios ekonominės prievartos, arba su bet kuria kita suinteresuota trečiąja valstybe tam, kad ekonominė prievarta būtų nutraukta.

Kai tikslinga, tokios konsultacijos ir bendradarbiavimas gali apimti:

- a) dalijimąsi svarbia informacija ir patirtimi siekiant užtikrinti nuoseklų atsaką tokios ekonominės prievartos atžvilgiu;
- b) veiksmų koordinavimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose;
- c) atsako į ekonominę prievartą koordinavimą.

Kai tikslinga, Komisija pakviečia valstybes nares dalyvauti tokiose konsultacijose ir bendradarbiavime.

Tokios konsultacijos ir bendradarbiavimas negali nepagrįstai užtęsti procedūros pagal šį reglamentą.

8 straipsnis

Sąjungos atsakomosios priemonės

1. Komisija įgyvendinimo aktu priima Sąjungos atsakomąsias priemones, jei tenkinamos visos šios sąlygos:
 - a) veiksmais pagal 5 ir 6 straipsnius per pagrįstą laikotarpį nepasiekama, kad būtų nutraukta ekonominė prievarta ir, kai to prašoma pagal 5 straipsnio 10 dalį, atitaisyta Sąjungai padaryta žala;
 - b) Sąjungos atsakomąsias priemones konkrečiu atveju būtina priimti siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus bei teises, atsižvelgiant į turimas galimybes;
 - c) Sąjungos atsakomųjų priemonių priėmimas atitinka Sąjungos interesą, kaip nustatyta pagal 9 straipsnį.

Jei ekonominė prievarta nutraukta, bet trečioji valstybė žalos Sąjungai visiškai neatitaisė, nepaisant to, kad iš jos to buvo pareikalauta, Komisija, vertindama, ar tenkinama šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyta sąlyga, remiasi visomis konkrečiais atvejo aplinkybėmis. Tas vertinimas grindžiamas visų pirma padarytos žalos pobūdžiu ir dydžiu bei bendrąja pareiga pagal paprotinę tarptautinę teisę visiškai atitaisyti žalą, padarytą dėl tarptautinės teisės pažeidimo.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 18 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Komisija parenka tinkamas Sąjungos atsakomąsias priemones iš priemonių, kurios išdėstytos I priede. Ji nustato, kurios iš tų priemonių yra tinkamos, remdamasi parinkimo ir rengimo kriterijais, nustatytais 11 straipsnyje.

Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte Komisija nurodo priežastis, dėl kurių ji mano, kad toje dalyje nurodytos sąlygos yra tenkinamos ir kad Sąjungos atsakomosios priemonės yra tinkamos atsižvelgiant į 11 straipsnyje nurodytus kriterijus.

3. Sąjungos atsakomosios priemonės priimamos kaip:
 - a) visuotinio taikymo priemonės, arba
 - b) priemonės, taikomos tam tikriems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie vykdo arba gali vykdyti veiklą, kuriai taikomas SESV 207 straipsnis, ir kurie yra susiję arba turi ryšių su trečiosios valstybės vyriausybe.

Pirmos pastraipos a punkte nurodytos Sąjungos atsakomosios priemonės gali būti parengtos taip, kad jos darytų poveikį konkrečioms trečiosios valstybės sektoriams, regionams ar veiklos vykdytojams pagal II priede nustatytas kilmės ir nacionalinio subjektiškumo taisykles.

4. Jei trečiosios valstybės priemonė yra tarptautinės teisės pažeidimas, Sąjungos atsakomąsias priemones gali sudaryti priemonės, prilygstančios tarptautinių įsipareigojimų atitinkamai trečiajai valstybei nevykdymui.

5. Komisija užtikrina, kad Sąjungos atsakomųjų priemonių priėmimas būtų koordinuojamas su priemonėmis, kurias ji priima pagal kitus nei šis reglamentas Sąjungos teisės aktus, siekdama reaguoti į ekonominę prievartą konkrečiu atveju.

6. 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte numatoma atidėta taikymo pradžios data, kuri turi būti ne vėlesnė kaip 3 mėnesiai nuo jo priėmimo dienos, nebent, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, būtų numatyta vėlesnė taikymo data.

Komisija nustato tą datą atsižvelgdama į konkretaus atvejo aplinkybes, kad būtų galima pagal 7 dalį apie tai pranešti atitinkamai trečiajai valstybei ir ji galėtų nutraukti ekonominę prievartą ir, kai reikalaujama, atitaisyti Sąjungai padarytą žalą.

7. Priėmusi 1 dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą, Komisija apie tai praneša trečiajai valstybei ir:

- a) paragina trečiąją valstybę nedelsiant nutraukti ekonominę prievartą ir, kai tikslinga ir to reikalaujama, atitaisyti Sąjungai padarytą žalą;
- b) pasiūlo derėtis dėl sprendimo su trečiaja valstybe, ir
- c) praneša trečiajai valstybei, kad bus taikomos Sąjungos atsakomosios priemonės, nebent ekonominė prievarta bus nutraukta ir, kai taikoma ir kai to reikalaujama, trečioji valstybė atitaisys Sąjungai padarytą žalą.

8. Jei Komisija turi patikimos informacijos, kad ekonominė prievarta nutraukta arba kad trečioji valstybė ėmėsi konkrečių veiksmų ekonominei prievartai nutraukti ir, kai taikoma, atitaisė žalą Sąjungai iki atidėtos taikymo datos, nustatytos pagal 6 dalį, 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte numatomas tolesnis taikymo datos atidėjimas. Atidėjimas trunka tame įgyvendinimo akte nurodytą laikotarpį ir tiek, kad Komisija galėtų patikrinti, ar ekonominė prievarta faktiškai nutraukta.

Jei Komisija turi tokios patikimos informacijos, ji *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą, kuriame nurodo, kad ji turi tokios informacijos, ir nurodo 1 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto taikymo pradžios datą, atidėtą pagal šios dalies pirmą pastraipą.

9. Jei trečioji valstybė nutraukia ekonominę prievartą ir, atitinkamu atveju, atitaiso Sąjungai padarytą žalą iki 1 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto taikymo pradžios dienos, Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo tas įgyvendinimo aktas panaikinamas.

Tas panaikinantį įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 18 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

10. Nepaisant 7, 8 ir 9 dalių, 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte gali būti nustatyta, kad Sąjungos atsakomosios priemonės taikomos ir Komisijai nepareikalavus iš atitinkamos trečiosios valstybės nutraukti ekonominę prievartą pagal 7 dalies a punktą arba, atitinkamu atveju, atitaisyti Sąjungai padarytą žalą, arba nepranešus atitinkamai trečiajai valstybei, kad pagal 7 dalies c punktą bus taikoma Sąjungos atsakomoji priemonė, kai tinkamai pagrįstais atvejais tai būtina siekiant išsaugoti Sąjungos arba valstybės narės teises ir interesus, visų pirma Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą.

11. Nepaisant 6 ir 8 dalių, jei ekonominę prievartą sudaro grasinimas, kad bus taikoma trečiosios valstybės priemonė, daranti poveikį prekybai ar investicijoms pagal 2 straipsnio 1 dalį, šio straipsnio 1 dalyje nurodytas įgyvendinimo aktas taikomas nuo tos trečiosios valstybės priemonės taikymo pradžios dienos.

Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą, kuriame nurodoma įgyvendinimo akto taikymo pradžios data, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje.

9 straipsnis

Sąjungos intereso nustatymas

Sąjungos interesus imtis Sąjungos atsakomųjų priemonių, jas sustabdyti, iš dalies pakeisti arba nutraukti nustatomas remiantis visa turima informacija ir įvertinant įvairius susijusius interesus, imant jų visumą. Tie interesus visų pirma apima Sąjungos ir jos valstybių narių gebėjimo priimti teisėtus suverenius sprendimus be ekonominės prievartos išsaugojimą ir visus kitus su konkrečiu atveju susijusius Sąjungos arba valstybių narių interesus, Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojų, įskaitant pradinės ir galutinės grandies pramonės šakas, interesus ir galutinių Sąjungos vartotojų, kuriems ekonominė prievarta arba Sąjungos atsakomosios priemonės daro poveikį arba gali daryti poveikį, interesus.

10 straipsnis

Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymo tam tikriems fiziniams ar juridiniams asmenims sąlygos

1. 8 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkto tikslais fizinis arba juridinis asmuo gali būti laikomas susijusiu arba turinčiu ryšių su trečiosios valstybės vyriausybe, jei:
 - a) vyriausybei nuosavybės teise priklauso daugiau kaip 50 proc. tokio juridinio asmens akcinio kapitalo, ji tiesiogiai ar netiesiogiai naudojasi daugiau kaip 50 proc. balsavimo teisių tame juridiniame asmenyje arba turi įgaliojimus skirti daugumą jo direktorių arba kitaip teisiškai vadovauti jo veiksmams;
 - b) toks asmuo naudojasi išimtinėmis ar specialiosiomis teisėmis ar privilegijomis, kurias teisiškai arba faktiškai suteikė atitinkamos trečiosios valstybės vyriausybė, jei jis veikia sektoriuje, kuriame ta vyriausybė riboja tiekėjų ar pirkėjų skaičių iki vieno ar daugiau asmenų, arba jei ta vyriausybė tiesiogiai ar netiesiogiai leidžia vykdyti praktiką, kuria užkertamas kelias konkurencijai, ji ribojama arba iškraipoma, arba
 - c) toks asmuo faktiškai veikia atitinkamos trečiosios valstybės vyriausybės vardu arba jos nurodymu ar raginimu.
2. Jei Komisija turi priežastį manyti, kad fizinis ar juridinis asmuo atitinka 8 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkte nustatytus kriterijus, ir svarsto galimybę priimti Sąjungos atsakomąsias priemones to asmens atžvilgiu, ji informuoja tą asmenį apie:
 - a) priežastis, dėl kurių Komisija mano, kad tas asmuo atitinka tuos kriterijus;
 - b) Sąjungos atsakomąsias priemones, kurias Komisija ketina priimti to asmens atžvilgiu;
 - c) galimybę tam asmeniui per pagrįstą laikotarpį pateikti pastabas dėl to, ar tas asmuo atitinka tuos kriterijus.
3. 2 dalies tikslais Komisija paskelbia pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir, jei įmanoma, tiesiogiai apie tai praneša atitinkamam asmeniui.

Tame pranešime Komisija paskelbia, kad suteikia kitoms suinteresuotosioms šalims galimybę pateikti pastabas.
4. Šio straipsnio tikslais Komisija gali prašyti bet kokios, jos nuomone, aktualios informacijos, be kita ko, paprašyti tokios informacijos iš valstybių narių.
5. Nedarant poveikio 12 straipsniui, jei priėmus 8 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytas Sąjungos atsakomąsias priemones Komisijai pateikiama naujų esminių įrodymų, Komisija iš naujo įvertina, ar atitinkami asmenys tebeatitinka 8 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos b punkte nustatytus kriterijus, ir atitinkamai informuoja atitinkamus asmenis.

11 straipsnis

Sąjungos atsakomųjų priemonių parinkimo ir rengimo kriterijai

1. Sąjungos atsakomosios priemonės turi būti proporcingos ir neviršyti žalos Sąjungai lygio, atsižvelgiant į ekonominės prievartos padarinių sunkumą, jos ekonominį poveikį Sąjungai arba valstybei narei ir Sąjungos bei jos valstybių narių teisėms.
2. Komisija parenka ir parengia tinkamas Sąjungos atsakomąsias priemones, remdamasi turima informacija, be kita ko, surinkta pagal 13 straipsnį, ir atsižvelgdama į pagal 5 straipsnį priimtą sprendimą, 2 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, pagal 9 straipsnį nustatytą Sąjungos interesą, bet kokius atitinkamus veiksmus pagal Sąjungos bendrą užsienio ir saugumo politiką, taip pat į šiuos kriterijus:
 - a) Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą siekiant, kad būtų nutraukta ekonominė prievarta ir, kai to reikalaujama, būtų atitaisyta Sąjungai padaryta žala;

- b) neigiamo poveikio išvengimą arba mažinimą:
 - i) Sąjungos subjektams, kuriems daro poveikį Sąjungos atsakomosios priemonės, atsižvelgiant, be kita ko, į galimas alternatyvas tokiems subjektams, pavyzdžiui, alternatyvius prekių tiekimo ar paslaugų teikimo šaltinius;
 - ii) investavimo aplinkai Sąjungoje arba valstybėje narėje, įskaitant poveikį užimtumui ir regioninės plėtros politikai;
- c) neigiamo poveikio ekonomikos augimo ir užimtumo skatinimui išvengimą arba kuo geresnį tokio poveikio sumažinimą, apsaugant intelektinės nuosavybės teises kaip priemonę inovacijoms ir žinių ekonomikai skatinti Sąjungoje arba valstybėje narėje;
- d) galimybę palengvinti padėti Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams, kuriems daro poveikį ekonominę prievartą;
- e) neigiamo Sąjungos atsakomųjų priemonių poveikio kitai Sąjungos politikai ar tikslams išvengimą arba sumažinimą;
- f) neproporcingai didelės administracinės naštos ir išlaidų taikant Sąjungos atsakomąsias priemones išvengimą;
- g) bet kokių atsakomųjų priemonių, kurių imasi kitos tą pačią ar panašią ekonominę prievartą patiriančios trečiosios valstybės, buvimą ir pobūdį, įskaitant, kai tikslinga, bet koki koordinavimą pagal 7 straipsnį;
- h) bet kokius aktualius tarptautinėje teisėje nustatytus kriterijus.

Parinkdama Sąjungos atsakomąsias priemones, Komisija pirmenybę teikia priemonėms, kuriomis veiksmingiausiai užtikrinama atitiktis pirmos pastraipos a ir b punktuose nustatytiems kriterijams.

3. Nedarant poveikio 2 daliai, parinkdama ir rengdama tinkamą atsakomąją priemonę, kuri daro poveikį procedūrai, pagal kurią valdžios institucija Sąjungoje suteikia leidimus, registraciją, licencijas ar kitas teises fiziniam ar juridiniam asmeniui jo komercinės veiklos tikslais, Komisija apsveria galimybę priimti Sąjungos atsakomąsias priemones tokia hierarchine tvarka:

- a) priemonės, darančios poveikį procedūroms, pradėtoms įsigaliojus 8 straipsnio 1 dalyje nurodytam įgyvendinimo aktui;
- b) jei šios dalies a punkte nurodytų priemonių nėra, priemonės, darančios poveikį procedūroms, kurios dar neužbaigtos įsigaliojus 8 straipsnio 1 dalyje nurodytam įgyvendinimo aktui.

Jei nė viena iš pirmoje pastraipoje nurodytų priemonių nėra galimos, Komisija išskirtinėmis aplinkybėmis gali apvarstyti kitas atsakomąsias priemones, jei, atsižvelgiant į pagal 13 straipsnį surinktą informaciją ir nuomones, įrodyta, kad tos kitos priemonės užtikrintų veiksmingumą ir nedarytų neproporcingo poveikio pradinės grandies pramonės šakoms, galutinės grandies pramonės šakoms ar galutiniams vartotojams Sąjungoje arba nesudarytų neproporcingos naštos, susijusios su atitinkamų nacionalinių taisyklių administravimo procesu.

Parinkdama ir rengdama pirmoje pastraipoje nurodytą Sąjungos atsakomąją priemonę, Komisija atsižvelgia į suderinimo lygį ir teikia pirmenybę priemonėms, kurios daro poveikį procedūroms, taikomoms visoje Sąjungoje arba srityje, kurioje galioja išsami Sąjungos teisė.

Pirmoje pastraipoje nurodytos Sąjungos atsakomosios priemonės nedaro poveikio Sąjungos ir valstybių narių valdžios institucijų administraciniam sprendimams, pagrįstiems mokslinių įrodymų vertinimu.

4. Kai tai būtina tam, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai, Komisija gali priimti Sąjungos atsakomąsias priemones, kurios daro poveikį tiesioginių užsienio investicijų prieigai prie Sąjungos ar prekybos paslaugomis ir kurios taikomos paslaugoms, kurias Sąjungoje teikia Sąjungoje įsisteigę vienas ar daugiau juridinių asmenų, nuosavybės teise priklausančių atitinkamos trečiosios valstybės asmenims arba jų kontroliuojamų, arba tokių asmenų Sąjungoje daromoms tiesioginėms investicijoms.

Komisija gali priimti tokias Sąjungos atsakomąsias priemones tuo atveju, kai jų nepritaikius tokioms teikiamoms paslaugoms arba daromoms tiesioginėms investicijoms būtų neįmanoma veiksmingai pasiekti šio reglamento tikslo, ypač kai atitinkama trečioji valstybė arba asmuo gali išvengti tokių priemonių poveikio arba gali jas apeiti.

Vertindama, ar priimti tokias Sąjungos atsakomąsias priemones, Komisija kartu su 1 ir 2 dalyse nustatytais kriterijais atsižvelgia, be kita ko, į šiuos kriterijus:

- a) prekybos paslaugomis ir investavimo tendencijas sektoriuje, kuriam būtų taikomos numatomos Sąjungos atsakomosios priemonės, ir riziką, kad atitinkama trečioji valstybė ar asmuo gali išvengti arba apeiti bet kokias Sąjungos atsakomąsias priemones, kai jos nėra taikomos Sąjungoje teikiamoms paslaugoms arba joje atliktoms tiesioginėms investicijoms;
- b) galimą veiksmingą pirmoje pastraipoje nurodytų Sąjungos atsakomųjų priemonių indėlį siekiant, kad ekonominė prievarta būtų nutraukta ir žala Sąjungai būtų atitaisyta;
- c) alternatyvių priemonių, kuriomis būtų galima pasiekti tikslą nutraukti ekonominę prievartą ir užtikrinti, kad žala Sąjungai būtų atitaisyta, ir kurios yra pagrįstai prieinamos ir mažiau ribojančios prekybą paslaugomis ar investavimą Sąjungoje, buvimą.

Sprendimas priimti tokias Sąjungos atsakomąsias priemones tinkamai pagrindžiamas 8 straipsnio 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte, atsižvelgiant į šioje dalyje nustatytus kriterijus.

12 straipsnis

Sąjungos atsakomųjų priemonių keitimas, sustabdymas ir panaikinimas

1. Komisija nuolat vertina ekonominę prievartą, Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą ir jų poveikį Sąjungos interesui.
2. Tais atvejais, kai trečioji valstybė sustabdo ekonominę prievartą, Komisija sustabdo atitinkamas Sąjungos atsakomąsias priemones tam laikotarpiui, kurį trunka trečiosios valstybės prievartos sustabdymas.

Jei trečioji valstybė ir Sąjunga arba atitinkama valstybė narė sudaro susitarimą, įskaitant susitarimą tos trečiosios valstybės pasiūlymo pagrindu, perduoti klausimą privalomam tarptautiniam trečiosios šalies sprendimui byloje priimti ir trečioji valstybė sustabdo savo ekonominės prievartos taikymą, Komisija sustabdo Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymą laikotarpiui, kurį trunka sprendimo byloje priėmimo procesas.

Kai trečioji valstybė turi įgyvendinti sprendimą byloje arba susitarimą su trečiąja valstybe, Komisija sustabdo Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymą, jei trečioji valstybė vykdo įgyvendinimo veiksmus pagal tą sprendimą byloje arba susitarimą.

Komisija sustabdo arba atnaujiną Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymą, kai tai būtina atsižvelgiant į Sąjungos interesą, nustatytą pagal 9 straipsnį, arba kai tai būtina siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tolesniam dalyvavimui pagal 6 straipsnio 3 dalį priėmus Sąjungos atsakomąsias priemones.

Komisija sustabdo arba atnaujiną Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymą priimdama įgyvendinimo aktus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 18 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Kai būtina atlikti Sąjungos atsakomųjų priemonių pakeitimus, atsižvelgiant į 2 ir 11 straipsnius, arba kai yra tolesnių pokyčių, įskaitant trečiosios valstybės reakciją, Komisija, kai tikslinga, iš dalies pakeičia Sąjungos atsakomąsias priemones priimdama įgyvendinimo aktus.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 18 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Komisija panaikina Sąjungos atsakomąsias priemones bet kuriomis iš šių aplinkybių:
- a) kai ekonominė prievarta yra nutraukta ir, Tarybai pagal 5 straipsnio 10 dalį nusprendus reikalauti atlyginti Sąjungai padarytą žalą, žala Sąjungai buvo atitaisyta;
 - b) kai ekonominė prievarta yra nutraukta, tačiau trečioji valstybė žalos Sąjungai neatitaisė nepaisant to, kad Taryba pagal 5 straipsnio 10 dalį nusprendė reikalauti atlyginti Sąjungai padarytą žalą, išskyrus atvejus, kai tam, kad būtų pasiektas šio reglamento tikslas, atsižvelgiant į visas konkrečius atvejo aplinkybes, būtina toliau taikyti Sąjungos atsakomąsias priemones;
 - c) kai yra kitaip pasiektas abipusiškai priimtinas sprendimas;
 - d) kai privalomame sprendime, priimtame per tarptautinio trečiosios šalies sprendimo byloje priėmimo procesą dėl ekonominės prievartos klausimo, reikalaujama panaikinti Sąjungos atsakomąją priemonę;
 - e) kai yra tikslinga panaikinti Sąjungos atsakomąsias priemones, atsižvelgiant į Sąjungos interesą, nustatytą pagal 9 straipsnį.

Komisija Sąjungos atsakomąsias priemones panaikina priimdama įgyvendinimo aktus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 18 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Dėl tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, pavyzdžiui, siekiant išvengti nepataisomos žalos Sąjungai ar valstybei narei arba toliau užtikrinti suderinamumą su Sąjungos įsipareigojimais pagal tarptautinę teisę dėl ekonominės prievartos sustabdymo arba nutraukimo, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, kuriais sustabdomos arba iš dalies keičiamos Sąjungos atsakomosios priemonės.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 18 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros ir galioja ne ilgiau kaip 2 mėnesius.

13 straipsnis

Su Sąjungos atsakomosiomis priemonėmis susijęs informacijos rinkimas

1. Prieš priimant ar iš dalies keičiant Sąjungos atsakomąsias priemones Komisija privalo, o prieš sustabdant tokių priemonių taikymą ar prieš jas panaikinant Komisija gali prašyti informacijos ir sužinoti nuomones apie ekonominį poveikį Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams, tuo tikslu paskelbdama pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir, kai tikslinga, kitomis tinkamomis viešos komunikacijos priemonėmis.

Pranešime nurodoma data, iki kurios Komisijai reikia pateikti informaciją ir nuomones.

Komisija gali pradėti rinkti informaciją ir nuomones, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, bet kuriuo metu, kai mano, kad tai yra tinkama.

2. 1 dalies tikslais Komisija informuoja suinteresuotuosius subjektus ir konsultuojasi su jais, visų pirma su asociacijomis, kurios veikia Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojų vardu, ir profesinėmis sąjungomis, kurių nariai patirtų galimų Sąjungos atsakomųjų priemonių poveikį, taip pat su valstybių narių valdžios institucijomis, dalyvaujančiomis tuos sektorius, kurie gali būti paveikti tų priemonių, reglamentuojančių teisės aktų rengime arba įgyvendinime.

3. Komisija, nepagrįstai neužtęsdama Sąjungos atsakomųjų priemonių priėmimo, nustato galimus potencialių Sąjungos atsakomųjų priemonių variantus ir siekia gauti informacijos bei nuomones visų pirma apie:

- a) tokių priemonių poveikį trečiosios valstybės subjektams ir jų konkurentams, verslo partneriams ar klientams Sąjungoje, taip pat naudotojams, galutiniams vartotojams arba darbuotojams Sąjungoje;
- b) tokių priemonių sąveiką su atitinkamais valstybių narių teisės aktais;
- c) administracinę naštą, kuri galėtų atsirasti dėl tokių priemonių.

4. Komisija kuo atidžiau atsižvelgia į pagal šį straipsnį surinktą informaciją ir nuomones.

Pateikdama įgyvendinimo akto projektą komitetui pagal 18 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, Komisija pateikia numatomų priemonių ir jų galimo poveikio analizę.

Ta analizė apima išsamų poveikio tiek pradinės, tiek galutinės grandies pramonės šakoms ir galutiniams vartotojams Sąjungoje vertinimą ir, jei aktualu, joje nurodomas bet koks galimas neproporcingas poveikis.

5. Siekiant priimti nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus pagal 12 straipsnio 5 dalį, Komisija siekia tikslingai gauti informacijos iš atitinkamų suinteresuotųjų subjektų ir sužinoti jų nuomones, nebent dėl privalomų skubos priežasčių išskirtinėmis aplinkybėmis neįmanoma surinkti tokios informacijos ir nuomonių arba tai nereikalinga dėl objektyvių priežasčių, pavyzdžiui, siekiant užtikrinti Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymąsi.

14 straipsnis

Bendras kontaktinis punktas

1. Komisijoje numatomas vienas bendras kontaktinis punktas, susijęs su šio reglamento taikymu ir jo nuostatų koordinavimu su visais atitinkamais Sąjungos teisės aktais bei su informacijos rinkimu ir išlaidų bei duomenų analizių teikimu, kad būtų galima nustatyti ekonominės prievartos pobūdį.
2. Šio reglamento tikslais bendras kontaktinis punktas, visapusiškai laikydamasis konfidencialumo principo, veikia kaip pagrindinis kontaktinis punktas Sąjungos įmonėms ir privačiojo sektoriaus suinteresuotiesiems subjektams, kuriems daro poveikį ekonominė prievarta, be kita ko, kiek tai susiję su pagalba, teikiama toms įmonėms ir suinteresuotiesiems subjektams atsižvelgiant į taikomą ekonominę prievartą.

15 straipsnis

Konfidencialumas

1. Pagal šį reglamentą gauta informacija naudojama tik tuo tikslu, kuriuo ji buvo pateikta, ją buvo paprašyta pateikti ar ji gauta.
2. 1 dalyje nurodytą informaciją teikiantis asmuo gali paprašyti tokią informaciją laikyti konfidencialia. Prie to prašymo pridedama nekonfidenciali ir prasminga atitinkamos informacijos santrauka arba pareiškimas su paaiškinimais priežastimis, dėl kurių atitinkamos informacijos santraukos pateikti negalima.
3. Europos Parlamentas, Taryba, Komisija, valstybės narės ar jų atitinkami pareigūnai neatskleidžia jokios pagal šį reglamentą gautos konfidencialaus pobūdžio informacijos be tokios informacijos pateikėjo duoto konkretaus leidimo.
4. 2 ir 3 dalimis Komisijai nedraudžiama glaustai, bet prasmingai atskleisti bendro pobūdžio informacijos, jei į tokią atskleidžiamą informaciją nėra įtraukta informacija, iš kurios būtų galima nustatyti tos informacijos pateikėjo tapatybę.

Atskleidžiant tokią bendrą informaciją atsižvelgiama į atitinkamų šalių teisėtą interesą, kad jų konfidenciali informacija nebūtų atskleista.

5. Valstybės narės pareigūnai turi pareigą saugoti profesinę paslaptį, susijusią su bet kokia konfidencialia informacija, kurią jie sužinojo eidami tarnybines pareigas, susijusias su šiuo reglamentu.
6. Komisija suteikia saugią ir šifruotą sistemą, kuria remiamas tiesioginis bendradarbiavimas ir keitimasis informacija su valstybės narės pareigūnais.

16 straipsnis

Kilmės ir nacionalinio subjektiškumo taisyklės

1. Šio reglamento tikslais, prekės ar paslaugos kilmė arba paslaugų teikėjo, investicijos ar intelektinės nuosavybės teisių subjekto nacionalinis subjektiškumas nustatomi pagal II priedą.
2. Komisija įgaliojama pagal 17 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami II priedo 2 ir 3 punktai siekiant atsižvelgti į atitinkamus tarptautinių priemonių pokyčius ir patirtį, įgytą taikant šį reglamentą arba kitus Sąjungos aktus.

17 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.
2. 16 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami 5 metų laikotarpiui nuo 2023 m. gruodžio 27 d. Likus ne mažiau kaip 9 mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudoti deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiais, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 16 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 16 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jei per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jei dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

18 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su jo 5 straipsniu.

19 straipsnis

Ataskaitos ir peržiūra

1. Nedarant poveikio Reglamentui (ES) Nr. 182/2011, Komisija reguliariai ir laiku informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie atitinkamus šio reglamento taikymo pokyčius trečiosios valstybės priemonių nagrinėjimo etape, įskaitant jo pradžią, apie bendradarbiavimą su trečiąja valstybe ir tarptautinį bendradarbiavimą, taip pat laikotarpiu, kuriuo galioja Sąjungos atsakomosios priemonės.

Atsižvelgdami į gautą informaciją, Europos Parlamentas arba Taryba prireikus gali pasiūlyti Komisijai pasikeisti nuomonėmis.

Europos Parlamentas gali pareikšti savo nuomonę bet kokiomis tinkamomis priemonėmis.

2. Praėjus 6 mėnesiams po pagal 8 straipsnį priimtų Sąjungos atsakomųjų priemonių galiojimo pabaigos, Komisija jas įvertina atsižvelgdama į suinteresuotųjų subjektų pastabas ir Europos Parlamento ir Tarybos pateiktą informaciją, taip pat bet kokią kitą aktualią informaciją, ir pateikia vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

Vertinimo ataskaitoje išnagrinėjamas Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumas ir veikimas ir, kai tikslinga, padaromos išvados būsimų Sąjungos atsakomųjų priemonių tikslais bei dėl šio reglamento peržiūros pagal 3 dalį.

3. Komisija ne vėliau kaip per 3 metus nuo pirmojo įgyvendinimo akto priėmimo pagal 5 straipsnį dienos arba ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 27 d., atsižvelgiant į tai, kuri iš tų datų yra ankstesnė, o po to – kas 5 metus, peržiūri šį reglamentą ir jo įgyvendinimą bei pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Tos peržiūros tikslais Komisija ypač įdėmiai išnagrinėja visus klausimus, kurie galėtų kilti dėl šio reglamento santykio su kitomis galiojančiomis Sąjungos priemonėmis.

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2023 m. lapkričio 22 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkė
R. METSOLA

Tarybos vardu
Pirmininkas
P. NAVARRO RÍOS

I PRIEDAS

Sąjungos atsakomosios priemonės pagal 8 straipsnį

1. Naujų arba padidintų muitų nustatymas, įskaitant didžiausio palankumo režimo lygio muitų pakartotinį nustatymą arba didesnių nei didžiausio palankumo režimo lygio muitų nustatymą, arba prekių importo ar eksporto papildomų mokesčių įvedimas, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų, susijusių su tarifų nuolaidomis, nevykdymui.
2. Apribojimų, taikomų prekių importui ar eksportui, įskaitant, kai tikslinga, prekes, kurioms taikoma eksporto kontrolė (apribojimams įgyvendinti pasitelkiant kvotas, importo ar eksporto licencijas arba kitas priemones), arba taikomų mokesčių už prekes, įvedimas arba padidėjimas, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų nevykdymui.
3. Prekybos prekėmis apribojimų, įgyvendinamų priemonėmis, taikomomis prekių vežimui tranzitu, arba vidaus priemonėmis, taikomomis prekėms, įvedimas, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų nevykdymui.
4. Toliau nurodytos priemonės, kurios gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų, susijusių su teise dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose, nevykdymui:
 - a) atitinkamos trečiosios valstybės prekių, paslaugų arba prekių tiekėjų ar paslaugų teikėjų pašalinimas iš viešųjų pirkimų procedūrų arba pasiūlymų, kurių daugiau kaip 50 proc. bendros vertės sudaro atitinkamos trečiosios valstybės kilmės prekių ar paslaugų, pašalinimas, išskyrus atvejus, kai atsižvelgiant į išskirtines konkrečius atvejo aplinkybes būtina nustatyti mažesnę procentinę dalį, ir su sąlyga, kad likusiai prekių ar paslaugų procentinei daliai netaikomi Sąjungos įsipareigojimai pagal Pasaulio Prekybos Organizacijos (PPO) sutartį dėl viešųjų pirkimų arba kitą susitarimą dėl viešųjų pirkimų, Sąjungos sudarytą su kita trečiąja valstybe nei atitinkama trečioji valstybė, arba
 - b) balų koregavimo ⁽¹⁾ taikymas atitinkamos trečiosios valstybės prekių arba paslaugų pasiūlymams arba atitinkamos trečiosios valstybės prekių tiekėjų ar paslaugų teikėjų pasiūlymams.
5. Poveikį prekybai paslaugomis darančių priemonių nustatymas, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų nevykdymui.
6. Poveikį tiesioginių užsienio investicijų prieigai prie Sąjungos darančių priemonių nustatymas, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų nevykdymui.
7. Intelektinės nuosavybės teisių apsaugos arba jų komercinio naudojimo apribojimų nustatymas teisių subjektams, kurie yra atitinkamos trečiosios valstybės nacionaliniai subjektai, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, nevykdymui.
8. Apribojimų nustatymas bankininkystei, draudimui, patekimui į Sąjungos kapitalo rinkas ir kitai finansinių paslaugų veiklai, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių įsipareigojimų dėl finansinių paslaugų nevykdymui.

⁽¹⁾ Balų koregavimas – perkančiųjų organizacijų ar subjektų, vykdančių viešųjų pirkimų procedūras, įsipareigojimas, atsižvelgiant į tam tikras išimtis, tam tikra procentine dalimi santykinai sumažinti pasiūlymo balus, jam skirtus įvertinus pasiūlymą, remiantis atitinkamuose viešųjų pirkimų dokumentuose apibrėžtais sutarties skyrimo kriterijais. Tais atvejais, kai vienintelis sutarties skyrimo kriterijus yra kaina arba išlaidos, balų koregavimas reiškia santykinį pasiūlymo teikėjo pasiūlytos kainos padidinimą tam tikra procentine dalimi, siekiant įvertinti pasiūlymus.

9. Galimybės pateikti Sąjungos rinkai prekes, kurios patenka į Sąjungos cheminių medžiagų teisės aktų taikymo sritį, apribojimų įvedimas ar padidinimas, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių išsipareigojimų nevykdymui.
 10. Galimybės pateikti Sąjungos rinkai prekes, kurios patenka į Sąjungos sanitarijos ir fitosanitarijos teisės aktų taikymo sritį, apribojimų įvedimas ar padidinimas, kuris gali prilygti, kai tai būtina, taikytinų tarptautinių išsipareigojimų nevykdymui.
-

II PRIEDAS

Kilmės ir nacionalinio subjektiškumo taisyklės

1. Prekės kilmė nustatoma pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 952/2013 ⁽¹⁾.
2. Paslaugos, įskaitant viešųjų pirkimų srityje teikiamą paslaugą, kilmė nustatoma pagal ją teikiančio fizinio ar juridinio asmens nacionalinį subjektiškumą.

Paslaugos teikėjo nacionalinis subjektiškumas yra:

- a) fizinio asmens atveju – valstybė, kurios pilietis yra tas asmuo arba kurioje tas asmuo turi teisę nuolat gyventi;
- b) juridinio asmens atveju – vienas iš šių atvejų:
 - i) jei paslauga teikiama ne per Sąjungoje įsteigtą komercinį vienetą – valstybė, kurioje juridinis asmuo yra įsisteigęs arba kitaip organizuotas pagal tos valstybės įstatymus ir kurios teritorijoje tas juridinis asmuo vykdo didelę verslo veiklos dalį;
 - ii) jei paslauga teikiama per Sąjungoje įsteigtą komercinį vienetą:
 - a) jei juridinis asmuo vykdo didelę verslo veiklos dalį tos valstybės narės, kurioje tas juridinis asmuo yra įsisteigęs, teritorijoje taip, kad yra tiesioginis ir realus ryšys su tos valstybės narės ekonomika, – ta valstybė narė, kurioje jis įsisteigęs, arba jei Sąjungos atsakomosios priemonės taikomos tam asmeniui, – fizinio ar juridinio asmens ar asmenų, kuriems nuosavybės teise priklauso arba kurių yra kontroliuojamas tas juridinis asmuo Sąjungoje, nacionalinis subjektiškumas arba nuolatinė gyvenamoji vieta;
 - b) jei paslaugą teikiantis juridinis asmuo nevykdo didelės savo verslo veiklos dalies taip, kad būtų tiesioginis ir realus ryšys su valstybės narės, kurioje jis įsisteigęs, ekonomika, – fizinio ar juridinio asmens, kuriems jis nuosavybės teise priklauso arba kurie jį kontroliuoja, kilmės vieta.

Juridinis asmuo laikomas nuosavybės teise priklausančiu tam tikros valstybės asmenims, jei tos valstybės asmenims priklauso daugiau kaip 50 proc. jo akcinio kapitalo, ir laikomas kontroliuojamu tam tikros valstybės asmenų, jei tokie asmenys turi galią skirti daugumą jo direktorių ar kitu būdu teisiškai vadovauti jo veiklai.

3. Investicijos nacionalinis subjektiškumas yra:
 - a) jei didelė su investicija susijusios verslo veiklos dalis vykdoma tos valstybės narės, kurioje ta investicija daroma, teritorijoje taip, kad yra tiesioginis ir realus ryšys su tos valstybės narės ekonomika, – valstybės narės, kurioje daroma ta investicija, nacionalinis subjektiškumas, arba, jei Sąjungos atsakomosios priemonės taikomos fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuriam investicijos Sąjungoje priklauso nuosavybės teise arba kuris jas kontroliuoja, – to fizinio arba juridinio asmens nacionalinis subjektiškumas arba nuolatinė gyvenamoji vieta;
 - b) jei didelė su investicija susijusios verslo veiklos dalis nevykdoma taip, kad būtų tiesioginis ir realus ryšys su valstybės narės, kurioje daroma ta investicija, ekonomika, – fizinio ar juridinio asmens, kuriam ji priklauso nuosavybės teise arba kuris ją kontroliuoja, nacionalinis subjektiškumas.

Investicija laikoma nuosavybės teise priklausančia tam tikros valstybės asmenims, jei tos valstybės asmenims priklauso daugiau kaip 50 proc. jos akcinio kapitalo, ir laikoma kontroliuojama tam tikros valstybės asmenų, jei tokie asmenys turi galią skirti daugumą jos direktorių ar kitu būdu teisiškai vadovauti jos veiklai.

4. Atsižvelgiant į su prekyba susijusius intelektinės nuosavybės teisių aspektus, termino „nacionaliniai subjektai“ samprata yra tokia pati, kaip vartojama PPO Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS), 1 straipsnio 3 dalyje ir būsimuose jos pakeitimuose.

⁽¹⁾ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

Dėl šio reglamento padaryti du pareiškimai, kuriuos galima rasti OL C, C/2023/1340, 2023 12 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1340/oj> ir OL C, C/2023/1341, 2023 12 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1341/oj>.
